

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2026-86-54>

УДК 336.225.673:339.9

ОФШОРНІ ЦЕНТРИ В СИСТЕМІ МІЖНАРОДНОГО ОПОДАТКУВАННЯ: ВИКЛИКИ ТА НАСЛІДКИ ДЛЯ УКРАЇНИ

OFFSHORE CENTERS IN THE INTERNATIONAL TAX SYSTEM: CHALLENGES AND IMPLICATIONS FOR UKRAINE

Іващенко Алла Григорівна

кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки,
Національний університет «Одеська політехніка»
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6297-4183>

Ivashchenko Alla

National University «Odesa Polytechnic»

У статті здійснено комплексний аналіз ролі офшорних центрів у системі міжнародного оподаткування та їх впливу на економіку України. Розглянуто сутність офшорних юрисдикцій, їх функції у глобальній фінансовій системі, а також основні механізми використання у міжнародному податковому плануванні. Проаналізовано масштаби використання офшорних схем українськими суб'єктами господарювання та їх вплив на державний бюджет, інвестиційний клімат і фінансову стабільність держави. Досліджено міжнародні ініціативи боротьби з офшоризацією, зокрема діяльність ОЕСР, ЄС та впровадження автоматичного обміну податковою інформацією. У результаті дослідження обґрунтовано необхідність комплексного підходу до реформування податкової системи України з урахуванням міжнародних стандартів та національних особливостей. Запропоновано напрями підвищення ефективності протидії використанню офшорних схем, включаючи посилення міжнародної співпраці, цифровізацію податкового контролю та удосконалення законодавства.

Ключові слова: офшорні центри, міжнародне оподаткування, BEPS, трансфертне ціноутворення, контрольовані іноземні компанії, податкова оптимізація, фінансова глобалізація, Україна.

The article provides a comprehensive analysis of offshore centers within the system of international taxation and their impact on Ukraine's economy in the context of globalization and capital mobility. It examines the legal and economic nature of offshore jurisdictions, their functions in the global financial system, and the main mechanisms used in international tax planning, including profit shifting, transfer pricing, holding structures, intra-group financing, and concealment of beneficial ownership. Particular attention is paid to base erosion and profit shifting (BEPS), which remains one of the key challenges of modern international tax law. The study analyzes the scale of offshore usage by Ukrainian businesses and its consequences for public revenues, investment transparency, market competition, and macroeconomic stability. It is established that offshore schemes contribute to tax losses, capital outflows, shadow economic activity, and distortions in foreign direct investment, especially through round-tripping operations. The research also explores international initiatives aimed at combating offshore practices, including the activities of the OECD, the European Union, and the introduction of automatic exchange of tax information. Special focus is placed on Ukraine's implementation of the BEPS Action Plan, including controlled foreign company (CFC) rules, transfer pricing regulation, and beneficial ownership transparency. At the same time, the article identifies the main obstacles reducing the effectiveness of Ukraine's anti-offshore policy, such as institutional weaknesses, corruption risks, unstable enforcement, and insufficient digitalization of tax administration. The findings emphasize the need for comprehensive tax reform in line with international standards while considering national specificities. The article proposes measures to improve anti-offshore regulation, including stronger international cooperation, better tax control over cross-border transactions, legislative modernization, and wider use of digital compliance instruments.

Keywords: offshore centers, international taxation, BEPS, transfer pricing, controlled foreign companies, tax optimization, financial globalization, Ukraine.

Постановка проблеми. «Понад половини світової торгівлі йде через офшори. Понад половини банкових активів світу та третини прямих іноземних інвестицій від багатонаціональних корпорацій мають свої коріння в офшорах», – пише Ніколас Шаксон, відомий британський журналіст, у своїй книзі «Острови скарбів. Податкові гавані та люди, що вкрали світ». За його даними, 83 зі 100 найбільших американських корпорацій і 99 зі 100 найбільших європейських – мають дочірні компанії в офшорах [10, с. 2-3].

Глобалізація економічних процесів сприяла формуванню складної системи міжнародного оподаткування, в якій офшорні фінансові центри займають ключове місце. Їх діяльність, з одного боку, забезпечує мобільність капіталу та стимулює інвестиційні процеси, а з іншого – створює передумови для ухилення від оподаткування та розмивання податкової бази. Для України проблема офшоризації є особливо актуальною, оскільки вона супроводжується значними обсягами виведення капіталу та втратами бюджету [13].

Зростання ролі транснаціональних корпорацій, цифровізація економіки та недосконалість національних податкових систем посилюють значення офшорних юрисдикцій як інструменту податкового планування. Це зумовлює необхідність комплексного дослідження їх впливу на економіку України.

Проблематика офшорних фінансових центрів і їхнього впливу на національні економіки є надзвичайно актуальною для України в умовах глобалізації фінансових ринків та інтеграційних процесів у світову економіку. Використання офшорних схем транснаціональними корпораціями сприяє розмиванню податкової бази, відтоку капіталу та посиленню тіньової економіки, що, у свою чергу, обмежує можливості держави для фінансування соціально-економічних програм [1].

Міжнародна спільнота розробила комплекс інструментів протидії офшоризації. Ключову роль у цьому процесі відіграє План дій BEPS (Base Erosion and Profit Shifting), розроблений Організацією економічного співробітництва та розвитку. Він передбачає впровадження механізмів, спрямованих на запобігання розмиванню податкової бази, підвищення прозорості діяльності транснаціональних корпорацій та посилення міжнародної координації у сфері оподаткування [15]. Важливим інструментом є автоматичний обмін податковою інформацією (CRS), який дозволяє державам отримувати інфор-

мацію про фінансові активи своїх резидентів за кордоном.

Зростання обсягів транснаціональних фінансових потоків та впровадження складних схем податкового планування підкреслюють необхідність вдосконалення системи податкового контролю, застосування міжнародних стандартів BEPS та автоматичного обміну податковою інформацією (CRS) [15].

Актуальність проблеми посилюється тим, що офшоризація є не лише економічним, але й інституційним викликом, який впливає на довіру до державних органів і формування стабільного бізнес-середовища [2].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика офшорних центрів активно досліджується як у зарубіжній, так і у вітчизняній науці.

Серед міжнародних дослідників значний внесок зробили J. Garcia-Bernardo, J. Fichtner та ін., які розробили мережевий підхід до аналізу офшорних фінансових потоків і визначили ключові «вузли» глобальної офшорної системи [17]. Їх дослідження доводять, що офшори функціонують не лише як ізольовані юрисдикції, а як складна мережа, пов'язана з провідними економіками світу.

Інші науковці, зокрема P. Janský, аналізують масштаби переміщення прибутків транснаціональними корпораціями та доводять, що значна частина прибутків штучно переміщується до низькоподаткових юрисдикцій [19]. Дослідження також підтверджують, що це призводить до суттєвих втрат державних бюджетів.

Окрему увагу приділяють структурі офшорних мереж і ролі посередників у приховуванні фінансових потоків, що розглядається у роботах Chang H.-C. та ін. [16]. Автори доводять, що офшорні системи функціонують як складні соціально-економічні мережі, що ускладнює їх регулювання.

Серед українських дослідників варто виділити М. Панфілова, О. Артюх та Т. Муренко, які розглядають офшорні юрисдикції як інструмент мінімізації податкового навантаження та аналізують їх вплив на тіньову економіку [13]. Н. Резнікова, О. Іващенко та І. Дворник досліджують офшорні центри як елемент податкового інжинірингу та інструмент тінізації глобальної економіки [14]. М. Копитко та М. Вінічук акцентують увагу на використанні офшорів як механізму ухилення від оподаткування та підкреслюють необхідність посилення державного контролю [5]. В. Король та О. Небильцова досліджують імплементацію

Плану BEPS в Україні та його вплив на податкову систему [6].

Отже, наукові дослідження свідчать про багатомірний характер офшоризації, однак питання ефективної адаптації міжнародних стандартів до українських умов потребує подальшого аналізу.

Наукова новизна полягає у комплексному аналізі наслідків використання офшорних юрисдикцій саме для України з інтеграцією міжнародних підходів протидії офшоризації. Автори систематизували:

1. Основні фінансові та макроекономічні ризики для національної економіки, зокрема податкові втрати, відтік капіталу та деформацію конкурентного середовища [3];

2. Ефективність міжнародних інструментів боротьби з офшоризацією, зокрема Плану дій BEPS, автоматичного обміну інформацією (CRS) та глобального мінімального податку, у контексті української економіки [15];

3. Національні механізми протидії офшоризації та їх проблемні аспекти, включаючи правила контрольованих іноземних компаній (CFC), трансфертне ціноутворення та розкриття бенефіціарних власників [7].

Таким чином, дослідження дозволяє поєднати глобальні та національні підходи у системному аналізі офшоризації для України, що є новаторським у порівнянні з попередніми роботами, орієнтованими лише на загальні глобальні тенденції [12].

Мета статті. Метою статті є поглиблений комплексний аналіз ролі офшорних центрів у системі міжнародного оподаткування, оцінка їх впливу на економіку України та визначення та обґрунтування напрямів удосконалення державної політики у сфері протидії офшоризації.

Виклад основного матеріалу дослідження. Офшорні центри є важливим елементом глобальної фінансової архітектури, що сформувалася внаслідок лібералізації міжнародних економічних відносин. Їх виникнення пов'язане з прагненням окремих юрисдикцій залучити іноземний капітал шляхом створення сприятливого податкового режиму. *«Офшори дають право жити за іншими законами»*, – підкреслює Олівер Буллоу. Фактично, вони дають змогу використовувати більш «зручне» законодавство у питанні оподаткування чи законодавчих рамок, ніж законодавство своєї країни [2].

Основними характеристиками офшорів є низькі або нульові податкові ставки, спрощені регуляторні процедури та високий рівень

конфіденційності [4]. У міжнародному оподаткуванні офшорні юрисдикції виконують функцію оптимізації податкових зобов'язань. Найбільш поширеними механізмами є трансфертне ціноутворення, використання холдингових структур та *treaty shopping*. Це дозволяє компаніям переміщувати прибутки до юрисдикцій із низьким рівнем оподаткування, зменшуючи податкові платежі у країнах фактичного ведення діяльності [18].

Глобальні масштаби цього явища є значними. За оцінками дослідників, понад 40 % прибутків транснаціональних корпорацій можуть бути переміщені до податкових гаваней [18]. Це призводить до суттєвих втрат державних бюджетів, особливо у країнах, що розвиваються.

Для України проблема офшоризації має системний характер. Значна частина українського бізнесу використовує офшорні юрисдикції для оптимізації оподаткування. Це призводить до зменшення податкових надходжень та посилення фіскального дефіциту [13]. Крім того, офшоризація сприяє виведенню капіталу за кордон, що негативно впливає на інвестиційний потенціал країни.

Особливої уваги заслуговує явище *round-tripping*, коли капітал, виведений в офшорні юрисдикції, повертається до України у вигляді іноземних інвестицій. Така практика спотворює статистику інвестицій та ускладнює оцінку реального стану економіки.

Важливим аспектом є вплив офшорів на соціально-економічну нерівність. Великі корпорації мають більше можливостей для використання офшорних схем, ніж малий та середній бізнес, що створює нерівні конкурентні умови. Це також підриває довіру до податкової системи.

У відповідь на глобальні виклики міжнародна спільнота розробила низку заходів боротьби з офшоризацією. Найбільш значущим є План BEPS, розроблений ОЕСР, який передбачає комплекс заходів щодо запобігання розмиванню податкової бази [20].

До ключових інструментів належать автоматичний обмін податковою інформацією, правила контрольованих іноземних компаній та посилення прозорості фінансових операцій.

Україна активно імплементує ці стандарти. Зокрема, запроваджено правила CFC, вдосконалено законодавство про трансфертне ціноутворення та розпочато впровадження автоматичного обміну інформацією. Однак ефективність цих заходів залишається обме-

женою через інституційні проблеми. Серед ключових викликів для України можна виділити: недостатню ефективність податкового адміністрування; високий рівень корупції; складність правозастосування; недостатній рівень міжнародної координації.

Перспективи подолання цих проблем пов'язані з комплексним реформуванням податкової системи. Важливу роль відіграє цифровізація податкового контролю, що дозволяє підвищити прозорість фінансових операцій та зменшити можливості для ухилення від оподаткування.

Сучасні процеси глобалізації та фінансової лібералізації сприяли активному використанню офшорних юрисдикцій як інструменту міжнародного податкового планування. Для України це явище має комплексний і переважно негативний характер, що проявляється у фінансовій, економічній, соціальній та інституційній площинах.

Використання офшорних юрисдикцій має комплексний вплив на економіку України, який проявляється у фінансовій, інституційній, соціальній та міжнародній площинах.

Одним із ключових негативних наслідків є зменшення податкових надходжень до державного бюджету. Офшорні схеми дозволяють компаніям штучно знижувати прибуток у країні резидентності через трансфертне ціноутворення, внутрішньогрупові позики та використання холдингових структур [7]. У результаті держава недоотримує значні фінансові ресурси, що обмежує її можливості у фінансуванні соціальних та інфраструктурних програм.

Дослідження показують, що глобально транснаціональні корпорації переміщують сотні мільярдів доларів у низькоподаткові юрисдикції, що особливо негативно впливає на країни з перехідною економікою [1].

Офшоризація сприяє масовому виведенню фінансових ресурсів за кордон, що призводить до скорочення інвестиційного потенціалу держави. Для України характерним є явище «round-tripping», коли капітал повертається у вигляді іноземних інвестицій, але фактично залишається українського походження [3]. Це створює викривлення економічної статистики та знижує ефективність державної інвестиційної політики.

Офшорні юрисдикції активно використовуються для приховування доходів, легалізації коштів, мінімізації податкових зобов'язань. Це сприяє розширенню тіньового сектору економіки та зростанню корупції [1].

В українських умовах це явище посилюється слабкістю інституцій та недостатнім контролем за фінансовими потоками. Великі корпорації отримують можливість використовувати складні офшорні схеми, тоді як малий і середній бізнес такої можливості не має. Це призводить до нерівних умов конкуренції, витіснення локального бізнесу, концентрації капіталу.

Таким чином, офшоризація підриває принципи справедливого оподаткування та ринкової рівності [7].

Відтік капіталу та зменшення податкових надходжень сприяють зростанню бюджетного дефіциту; залежності від зовнішніх запозичень; посиленню валютних ризиків. Це особливо критично для України в умовах економічних та безпекових викликів.

Офшоризація підриває довіру до державних інститутів та податкової системи. Вона також ускладнює податкове адміністрування; знижує ефективність контролю; створює можливості для зловживань.

У результаті формується замкнене коло: слабкі інституції → офшоризація → ще більша інституційна слабкість.

Попри значні ризики, офшори можуть мати і певні позитивні ефекти залучення інвестицій, доступ до міжнародних фінансових ринків, оптимізація бізнес-процесів. Однак для України ці переваги часто мають штучний або опосередкований характер (через round-tripping) [3].

Отже, одним із найбільш суттєвих наслідків використання офшорів є зменшення податкових надходжень до державного бюджету. Використання трансфертного ціноутворення, внутрішньогрупових фінансових операцій та холдингових структур дозволяє суб'єктам господарювання мінімізувати податкові зобов'язання, переміщуючи прибутки до юрисдикцій із низьким рівнем оподаткування. У результаті відбувається розмивання податкової бази, що суттєво обмежує фінансові можливості держави щодо забезпечення соціально-економічного розвитку [12]. Як свідчать міжнародні дослідження, значна частина прибутків транснаціональних корпорацій штучно переміщується до офшорних центрів, що призводить до значних втрат державних бюджетів, особливо у країнах із перехідною економікою [1].

Іншим важливим наслідком є відтік капіталу з національної економіки. Для України характерним є явище «round-tripping», коли капітал, виведений до офшорних юрисдик-

цій, повертається у вигляді іноземних інвестицій. Така практика не лише спотворює статистичні показники, а й знижує ефективність державної економічної політики [3]. Водночас постійний відтік фінансових ресурсів обмежує внутрішні інвестиційні можливості та стримує економічне зростання.

Суттєвим негативним ефектом є також зростання тіньової економіки та поширення корупційних практик. Офшорні юрисдикції використовуються для приховування доходів, уникнення податкового контролю та легалізації незаконно отриманих коштів. Це підриває довіру до державних інститутів та створює додаткові ризики для фінансової безпеки країни [1].

В умовах України ця проблема посилюється недостатнім рівнем інституційної спроможності та ефективності правозастосування.

Офшоризація також призводить до деформації конкурентного середовища. Великі транснаціональні компанії та фінансово-промислові групи мають значно ширші можливості для використання офшорних схем, ніж малий і середній бізнес. Це створює нерівні умови конкуренції, сприяє монополізації ринку та підриває принципи справедливого оподаткування [7].

Макроекономічні наслідки офшоризації проявляються у зростанні бюджетного дефіциту, залежності від зовнішніх запозичень та посиленні валютних ризиків. В умовах економічної нестабільності це створює додаткові загрози фінансовій системі держави. Крім того, офшоризація негативно впливає на інституційний розвиток, оскільки знижує ефективність державного управління та стимулює ухилення від виконання податкових зобов'язань.

Водночас слід зазначити, що офшорні юрисдикції можуть мати і певні позитивні ефекти, зокрема сприяти залученню інвестицій та інтеграції у глобальну фінансову систему. Проте для України ці ефекти часто мають формальний характер і не компенсують негативних наслідків [3].

У відповідь на виклики, пов'язані з офшоризацією, міжнародна спільнота розробила комплекс інструментів протидії. Ключову роль у цьому процесі відіграє План дій BEPS (Base Erosion and Profit Shifting), розроблений Організацією економічного співробітництва та розвитку. Він передбачає впровадження механізмів, спрямованих на запобігання розмиванню податкової бази, підвищення прозорості діяльності транснаціональних корпорацій та

посилення міжнародної координації у сфері оподаткування [15].

Важливим інструментом є автоматичний обмін податковою інформацією (CRS), який дозволяє державам отримувати інформацію про фінансові активи своїх резидентів за кордоном. Це суттєво обмежує можливості для приховування доходів і підвищує ефективність податкового контролю. Додатково запроваджується глобальний мінімальний податок, який має на меті зменшити податкову конкуренцію між державами та обмежити використання офшорних юрисдикцій.

На національному рівні Україна також здійснює кроки у напрямі деофшоризації економіки. Зокрема, впроваджено правила контрольованих іноземних компаній (CFC), які передбачають оподаткування прибутків іноземних компаній, контрольованих резидентами України. Крім того, вдосконалено механізми трансфертного ціноутворення, що дозволяє контролювати операції між пов'язаними особами та запобігати штучному заниженню прибутку.

Суттєвим кроком стало також запровадження вимог щодо розкриття кінцевих бенефіціарних власників, що сприяє підвищенню прозорості бізнесу. Україна поступово впроваджує стандарти автоматичного обміну податковою інформацією, що має значно підвищити ефективність боротьби з офшоризацією.

Водночас, ефективність зазначених заходів залишається обмеженою через низку системних проблем, серед яких слід виділити недостатню інституційну спроможність, високий рівень корупції, недосконалість правозастосування та недостатній рівень цифровізації податкових процесів. Як зазначають дослідники, навіть найсучасніше законодавство не може бути ефективним без належного рівня його реалізації [8].

Таким чином, протидія офшоризації в Україні потребує комплексного підходу, що поєднує імплементацію міжнародних стандартів із підвищенням ефективності національних інститутів. Важливими напрямками є розвиток цифрових інструментів податкового контролю, посилення міжнародної співпраці та підвищення рівня прозорості фінансових операцій. Лише за умови системного підходу можливе суттєве зменшення негативного впливу офшорних юрисдикцій на економіку України.

Висновки. Офшорні центри є невід'ємною складовою сучасної системи міжнародного оподаткування, однак їх функціонування

створює суттєві виклики для держав, зокрема України. Це складне і суперечливе явище, що має як позитивні, так і негативні наслідки. Основними наслідками є втрата податкових надходжень, відтік капіталу та зростання тіньової економіки.

Для України їх використання переважно пов'язане з негативними ефектами, зокрема втратою бюджетних доходів та відтоком капіталу. Ефективна протидія офшоризації потребує поєднання національних реформ і міжнародної співпраці. Впровадження стандартів BEPS, розвиток цифрових інструментів та підвищення інституційної спроможності держави є ключовими напрямками вдосконалення податкової політики. Міжнародна практика пропонує ефективні інструменти протидії, однак їх результативність залежить від якості національних інституцій. Для України ключовим завданням є не лише імплементація міжнародних стандартів, а й забезпечення їх реального застосування.

Що стосується практичного значення дослідження, то воно полягає у можливості застосування його результатів для вдосконалення

державної політики у сфері міжнародного оподаткування та протидії офшоризації економіки. Отримані висновки можуть бути використані при модернізації податкового законодавства України відповідно до міжнародних стандартів OECD, зокрема ініціатив BEPS та системи автоматичного обміну податковою інформацією (CRS).

Практична цінність роботи також проявляється у можливості розробки ефективних механізмів запобігання відтоку капіталу, удосконалення контролю за трансфертним ціноутворенням, діяльністю контрольованих іноземних компаній та підвищення рівня прозорості структури власності суб'єктів господарювання. Реалізація запропонованих підходів сприятиме посиленню фінансової безпеки держави, зростанню бюджетних надходжень та зниженню масштабів тінізації економіки.

Таким чином, результати дослідження мають важливе теоретичне й прикладне значення для формування ефективної системи протидії офшоризації та забезпечення прозорого функціонування фінансової системи України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Батракова Т. І., Руднік О. Р. Наслідки використання офшорних схем для економіки України. *Фінанси України*. 2021. № 3. С. 12–22.
2. Єрмоленко В. Офшори у світі: 7 ключів для розуміння. *Hromadske*. Київ, 2020. URL: <https://hromadske.ua/posts/ofshory-u-sviti-7-kliuchiv-dlia-rozuminnia> (дата звернення: 18.03.2026).
3. Кондрат І. Ю., Папірник С. В. Офшорні фінансові центри та їхній вплив на національні економіки : монографія. Київ: КНЕУ, 2020. 248 с.
4. Кондрат І. Ю., Папірник С. В. Офшорні фінансові центри: особливості функціонування. *Економіка та держава*. 2022. № 5. С. 45–50.
5. Копитко М. І., Вінчук М. В. Використання офшорних зон як спосіб ухилення від оподаткування. *Вчені записки Університету «КРОК»*. Київ, 2021. № 2 (62). С. 115–123.
6. Король В. І., Небильцова О. В. Реалізація плану BEPS в Україні. *Університетські наукові записки*. Хмельницький, 2019. № 3 (71). С. 142–151.
7. Кочубей Б. О. Вплив BEPS на діяльність транснаціональних корпорацій та національні економіки. *Податковий вісник*. 2022. № 1. С. 34–47.
8. Манцулич Д., Заяць О. Вплив глобалізації на офшорний бізнес та податкову політику України. *Економіка та держава*. 2019. № 8. С. 45–53.
9. Олейнікова Л. Г., Долженко І. В. Удосконалення податкового контролю в Україні. *Наукові праці НДФІ*. Київ, 2020. № 4 (93). С. 56–67.
10. *Острови скарбів. Податкові гавані та люди, що вкрали світ*. United Kingdom: Bodley Head, 2012. 352 с.
11. Панфілов М. І., Артюх О. В., Муренко Т. О. Офшорні юрисдикції як інструмент мінімізації податкового навантаження. *Економіка та суспільство*. Мукачево, 2024. № 62. С. 88–96.
12. Панфілов М. І., Сидоренко Л. В., Коваленко А. В. Офшорні юрисдикції як інструмент податкового планування: міжнародний аспект : монографія. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2020. 192 с.
13. Панфілов М. І., Артюх О. В., Муренко Т. О. Офшорні юрисдикції як інструмент мінімізації податкового навантаження. *Економіка та суспільство*. 2024. № 62. С. 112–118. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3995> (дата звернення 02.04.2026)

14. Резнікова Н. В., Іващенко О. А., Дворник І. В. Податковий інжиніринг в офшорних фінансових центрах. *Вісник Хмельницького національного університету*. Хмельницький, 2022. № 5. С. 214–221.
15. Центр економічної стратегії. BEPS та автоматичний обмін податковою інформацією в Україні: аналітичний звіт. Київ, 2021. 60 с.
16. Chang H.-C., Lee M.-T., Huang Y.-S. Complex Systems of Offshore Networks. *Journal of Economic Interaction and Coordination*. Berlin, 2023. Vol. 18, №. 2. P. 301–325. DOI: <https://doi.org/10.1007/s11403-023-00345-8>
17. Garcia-Bernardo J., Fichtner J., Heemskerk E. M., Takes F. W. Uncovering Offshore Financial Centers: Conduits and Sinks in the Global Corporate Ownership Network. *Scientific Reports*. London, 2017. Vol. 7. Art. 6246. DOI: <https://doi.org/10.1038/s41598-017-06322-9>. URL: <https://arxiv.org/abs/1703.03016> (дата звернення 01.04.2026)
18. Garcia-Bernardo J., Janský P. Profit Shifting of Multinational Corporations Worldwide. *Journal of International Economics*. Amsterdam, 2022. Vol. 139. Art. 103673. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jinteco.2022.103673> URL: <https://arxiv.org/abs/2201.08444> (дата звернення 02.04.2026)
19. Janský P. Profit Shifting of Multinational Corporations Worldwide. *Prague Economic Papers*. Prague, 2022. Vol. 31, № 4. P. 421–438.
20. OECD. Base Erosion and Profit Shifting (BEPS) Project. Paris: OECD Publishing, 2015. 312 p. DOI: <https://doi.org/10.1787/9789264241046-en>

REFERENCES:

1. Batrakova T. I., Rudnik O. R. (2021) Naslidky vykorystannya ofshornykh skhem dlya ekonomiky Ukrainy. [Consequences of the use of offshore schemes for the economy of Ukraine]. *Finansy Ukrainy*. № 3. Pp. 12–22. (in Ukrainian)
2. Yermolenko V. (2020) Ofshory u sviti: 7 klyuchiv dlya rozuminnya. Hromadske. [Offshores in the world: 7 keys to understanding]. Kyiv. Available at: <https://hromadske.ua/posts/ofshory-u-sviti-7-kliuchiv-dlia-rozuminnia> (accessed March 28, 2026) (in Ukrainian)
3. Kondrat I. YU., Papirnyk S. V. (2020) *Ofshorni finansovi tsenyry ta yikhniy vplyv na natsional'ni ekonomiky: monohrafiya*. [Offshore financial centers and their impact on national economies: monograph]. Kyiv: KNEU. 248 p. (in Ukrainian)
4. Kondrat I. YU., Papirnyk S. V. (2022) Ofshorni finansovi tsenyry: osoblyvosti funktsionuvannya. [Offshore financial centers: features of functioning]. *Ekonomika ta derzhava* № 5. Pp. 45–50 (in Ukrainian)
5. Kopytko M. I., Vinichuk M. V. (2021) Vykorystannya ofshornykh zon yak sposib ukhylennya vid opodatkuvan-nya. [The use of offshore zones as a method of tax evasion]. *Vcheni zapysky Universytetu «KROK»*. Kyiv. № 2 (62). Pp. 115–123 (in Ukrainian)
6. Korol' V. I., Nebyl'tsova O. V. (2019) Realizatsiya planu BEPS v Ukraini. [Implementation of the BEPS plan in Ukraine]. *Universytet-s'ki naukovi zapysky*. Khmel'nyts'kyi. № 3 (71). Pp. 142–151.
7. Kochubey B. O. (2022) Vplyv BEPS na diyal'nist' transnatsional'nykh korporatsiy ta natsional'ni ekonomiky. [The impact of BEPS on the activities of transnational corporations and national economies]. *Podatkovyy visnyk*. № 1. Pp. 34–47 (in Ukrainian)
8. Mantsulych D., Zayats' O. (2019) Vplyv hlobalizatsiyi na ofshornyy biznes ta podatkovu polityku Ukrainy. [The impact of globalization on offshore business and tax policy of Ukraine]. *Ekonomika ta derzhava*. 2019. № 8. Pp. 45–53 (in Ukrainian)
9. Oleynikova L. H., Dolzhenko I. V. (2020) Udoskonalennya podatkovoho kontrolyu v Ukraini. [Improving tax control in Ukraine]. *Naukovi pratsi NDFI*. Kyiv. № 4(93). Pp. 56–67 (in Ukrainian)
10. Ostrovy skarbiv. Podatkovi havani ta lyudy, shcho vkraly svit (2012). [Treasure islands. Tax havens and people who stole the world]. United Kingdom: Bodley Head. 352 p.
11. Panfilov M. I., Artyukh O. V., Murenko T. O. (2024) Ofshorni yurysdyktsiyi yak instrument minimizatsiyi podatkovoho navantazhennya. [Offshore jurisdictions as a tool for minimizing the tax burden]. *Ekonomika ta suspil'stvo*. Mukachevo. № 62. Pp. 88–96 (in Ukrainian)
12. Panfilov M. I., Sydorenko L. V., Kovalenko A. V. (2020) Ofshorni yurysdyktsiyi yak instrument podatkovoho planuvannya: mizhnarodnyy aspekt : monohrafiya. [Offshore jurisdictions as a tool for tax planning: international aspect: monograph]. L'viv : *LNU im. Ivana Franka*. 192 p. (in Ukrainian)
13. Panfilov M. I., Artyukh O. V., Murenko T. O. (2024) Ofshorni yurysdyktsiyi yak instrument minimizatsiyi podatkovoho navantazhennya. [Offshore jurisdictions as a tool for minimizing the tax burden]. *Ekonomika ta suspil'stvo*. № 62. Pp. 112–118. Available at: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3995> (accessed April 02, 2026) (in Ukrainian)

14. Reznikova N. V., Ivashchenko O. A., Dvornyk I. V. (2022) Podatkovyy inzhynirynh v ofshornykh finansovykh tsentrakh. [Tax engineering in offshore financial centers. Bulletin of Khmelnytskyi National University]. *Visnyk Khmel'nyts'koho natsional'noho universytetu*. Khmel'nyts'kyy. № 5. Pp. 214–221 (in Ukrainian)
15. Tsentr ekonomichnoyi stratehiyi. BEPS ta avtomatychnyy obmin podatkovoyu informatsiyeyu v Ukrayini: analychnyy zvit (2021). [Center for Economic Strategy. BEPS and automatic exchange of tax information in Ukraine: analytical report]. Kyiv. 60 p.
16. Chang H.-C., Lee M.-T., Huang Y.-S. (2023) Complex Systems of Offshore Networks. *Journal of Economic Interaction and Coordination*. Berlin. Vol. 18, № 2. Pp. 301–325. DOI: <https://doi.org/10.1007/s11403-023-00345-8>
17. Garcia-Bernardo J., Fichtner J., Heemskerk E. M., Takes F. W. (2017) Uncovering Offshore Financial Centers: Conduits and Sinks in the Global Corporate Ownership Network. *Scientific Reports*. London Vol. 7. Art. 6246. DOI: <https://doi.org/10.1038/s41598-017-06322-9>. Available at: <https://arxiv.org/abs/1703.03016> (accessed April 01.2026)
18. Garcia-Bernardo J., Janský P. (2022) Profit Shifting of Multinational Corporations Worldwide. *Journal of International Economics*. Amsterdam, Vol. 139. Art. 103673. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jinteco.2022.103673> Available at: <https://arxiv.org/abs/2201.08444> (accessed April 02,2026)
19. Janský P. (2022) Profit Shifting of Multinational Corporations Worldwide. *Prague Economic Papers*. Prague. Vol. 31, №. 4. pp. 421–438.
20. OECD (2015). Base Erosion and Profit Shifting (BEPS) Project. Paris: OECD Publishing. 312 p. DOI: <https://doi.org/10.1787/9789264241046-en>

Дата надходження статті: 23.04.2026

Дата прийняття статті: 11.05.2026

Дата публікації статті: 20.05.2026